

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Tynset kommune

Arkivsak: 24/117
Møtedato/tid: 19.02.2024 kl. 10:00 – 14:00
Møtested: Møterom Brækken, Tynset rådhus

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Ragnhild Aashaug på telefon 970 40 929, eller e-post: ragnhild.aashaug@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Os, 12.02.2024

Bjørn Tore Grutle (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ragnhild Aashaug
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør, oppdragsansvarlig regnskapsrevisor
KPMG AS og kontaktperson BDO AS.

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/24	Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll
02/24	Anbud på sekretariat- og revisjonstjeneste - valg av prosess
03/24	Kontrollutvalgets årsmelding 2023
04/24	Opplæring av kontrollutvalget
05/24	Referatsaker
06/24	Godkjenning av møteprotokoll

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

01/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-217, TI-&30

Arkivsaknr 23/556 - 2

Forslag til vedtak

Alternativ 1

1. Kontrollutvalget ber BDO AS utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderinger for Tynset kommune ut fra alternativ 1 i saksvurderingen.
2. Det bes om at risiko- og vesentlighetsvurderingene leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 02.04.2024
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll i henhold til alternativ 1.

Alternativ 2

1. Kontrollutvalget ber BDO AS utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderinger for Tynset kommune ut fra alternativ 2 i saksvurderingen.
2. Det bes om at risiko- og vesentlighetsvurderingene leveres kontrollutvalgets sekretariat innen 01.05.2024.
3. Kontrollutvalget ber sekretariatet iverksette øvrige tiltak som er nødvendig for å gjennomføre den skisserte prosessen med plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll i henhold til alternativ 2.

Vedlegg

Prosjektplan risiko- og vesentlighetsvurdering - Tynset kommune

Bakgrunn

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert.

Planene skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper.

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre.

I avtalen med BDO AS går det frem at de skal gjennomføre risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for planarbeidet. Sekretariatet har innhentet et tilbud fra BDO om hvordan prosessen kan gjennomføres, og dette er vedlagt saken. Tilbudet er basert på digital deltagelse der det ikke fremgår annet.

Konklusjon

Det legges frem to alternativer til hvordan prosessen med utarbeidelse av plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll kan gjennomføres. På bakgrunn av dette er det utarbeidet to forslag til vedtak som er basert på tilbud fra BDO AS, og vedlagte prosjektplan.

I budsjettet er det avsatt kr 200 000 til dette arbeidet og en eventuell oppstart på en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.
Alle oppgitte priser er uten mva.

Det bes om at kontrollutvalget tar stilling til hvordan de ønsker å gjennomføre prosessen med planarbeidet for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Alternativ 1

Her legges det opp til en prosess hvor kontrollutvalget aktivt deltar i arbeidet med å utarbeide planene. Det skjer gjennom at sentrale aktører i kommunen inviteres til å komme med innspill til kontrollarbeidet. Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjon og sekretariat. Fordelen med denne prosessen er at kontrollutvalget får en bredere innsikt i innspillene som kommer fra de ulike aktørene, og dermed en bedre forutsetning for å bli gode bestillere av ulike prosjekter. Det er også at mål at kommunestyret skal få et større «eierforhold» til planene når de blir bedt om å komme med sine innspill til kontrollutvalget. Ulempen er at denne prosessen er noe mer tidkrevende for kontrollutvalget.

Revisjonen har vurdert å gjennomføre denne prosessen med 72 timer til å utarbeide et grunnlag for risiko- og vesentlighetsvurderingene. Kostanden er kr 86 400.
Sekretariatet vil i likhet med revisjonen beregne 40 timer til en timepris av kr 948.76 til ferdigstillelse av planen. Det utgjør kr 37950 kr. Total sum for kontrollutvalget blir da kr 124 350 kr.

Møte 1, dagens møte:

Kontrollutvalget bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra BDO. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen/ kommunens selskaper ut fra offentlig tilgjengelig informasjon som beskrevet i vedlegget.. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll.

Møte 2, 13.05.2024:

BDO legger frem et grunnlagsmateriale med faglige vurderinger av hva som er risikoområder i kommunes aktivitet og i kommunes selskaper.

Kontrollutvalget inviterer sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Møtedeltakerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere kommer utvalget fram til hvor det er ønskelig å gjennomføre forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll.

Møte 3, 26.08.2023:

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon/plan for eierskapskontroll. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene i møte 2 og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den kommunestyret for endelig vedtak.

Alternativ 2

Her legges det opp til at revisjonen utarbeider hele beslutningsgrunnlaget. Fordelen med denne prosessen er at kontrollutvalget får et ferdig produkt fra en uhildet aktør. Det kan være

en fordel om en er usikker på om alle aktører vil være «åpen i sin tilbakemelding» til kontrollutvalget. I tillegg får kontrollutvalget frigjort mer tid til å arbeide med andre saker. Ulempen er at kontrollutvalget har mindre kjennskap til innspillene som har kommet, og kjenner mindre til vektleggingene av vurderingene som er gjort av BDO. Prosessen vil også ta noe mer tid, men det er likevel tilstrekkelig tid til å få gjennomført prosessen innenfor tidsfristen.

Revisjonen har vurdert å gjennomføre denne prosessen med 120 timer til å utarbeide et grunnlag for risiko- og vesentlighetsvurderingene. Kostanden er kr 144 400.

Hvis det er ønskelig med fysisk oppmøte fra BDO i møte 2 den 13. mai, vil kostnadsrammen måtte økes til rundt kr 150 – 155 000.

Totalt for denne prosessen vil sekretariatet bruke 10 timer som inngår i rammen for anbudet.

Møte 1, dagens møte:

I dagens møte bestiller kontrollutvalget en utarbeidelse av risiko- og vesentlighetsvurdering og anbefaling av hvilke prosjekter det bør gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller.

Møte 2, 13.05.2024:

Det legges opp til en prosess mellom kontrollutvalget og BDO hvor kontrollutvalget får anledning til å diskutere og vurdere risikoer innenfor kommunens ansvarsområder og driften i selskapene der kommunen har eierinteresser. Innspillene er basert på utvalgets egne erfaringer fra arbeidet i kontrollutvalget.

På forhånd har BDO utarbeidet en risiko- og vesentlighetsvurdering som inkluderer et intervju med politiske og administrative ledere i kommunen, samt tillitsvalget. En spørreundersøkelse til kommunestyret er aktuelt.

Møte 3, 26.08.2024:

BDO legger fram risiko- og vesentlighetsvurderinger og basert på disse har de forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekter og eierskapskontroller.

Møte 4, 28.10.2024:

Sekretariatet legger frem en sak med plan til forvaltningsrevisjon og plan til eierskapskontroll ut fra det som er levert fra BDO og det som eventuelt kommer frem i møte 3.

PROSJEKTPLAN

RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING FOR TYNSET KOMMUNE

12. FEBRUAR 2024

Dette tilbudet inneholder metodebeskrivelser og konfidensiell informasjon som utelukkende er ment til bruk for presentasjon av tilbudet. Beskrivelsene er BDO AS eller BDO Advokater AS sin eiendom, og skal ikke overleveres til andre eller benyttes på noen måte uten vårt skriftlige samtykke.

INNHOOLD

1	FORMÅLET MED RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING	3
2	UTFORDRINGER OG UTVIKLINGSTREKK	3
3	FORVALTNINGSREVISJON	3
3.1	PLANLEGGING OG KARTLEGGING	3
3.2	RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING	4
3.3	RAPPORTERING	4
4	EIERSKAPSKONTROLL	4
4.1	GJENNOMFØRING	4
4.1.1	Kartlegging	4
4.1.2	Risiko- og vesentlighetsvurdering	5
4.1.3	Rapportering	5

1 FORMÅLET MED RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderinger er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller. Dette gir kontrollutvalget og kommunestyret et grunnlag for å gjøre en risiko- og vesentlighetsbasert beslutning om områder innen kommunens virksomhet som det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon innenfor.

2 UTFORDRINGER OG UTVIKLINGSTREKK

I veilederen¹ for risiko- og vesentlighetsanalyser er det pekt på relevante utfordringer og utviklingstrekk i kommunesektoren som kan inngå i vurderingene. Følgende momenter er gitt:

- sentrale lover og forskrifter med krav til kommunens virksomhet
- kommunens overordnede mål
- demografi
- arbeidsliv
- organisasjon
- tjenestetilbud
- økonomi
- organisering/styring
- kommunens forhold til eksterne parter
- kommunens selskaper

3 FORVALTNINGSREVISJON

Metoden for gjennomføring av risiko- og vesentlighetsanalyse på forvaltningsrevisjonsområdet blir økonomiske analyser, dokumentgjennomgang, intervjuer og påfølgende vurderinger.

3.1 PLANLEGGING OG KARTLEGGING

Formålet med denne fasen er å innhente kunnskap og informasjon som grunnlag for risiko- og vesentlighetsvurderingene. Et sentralt poeng er å identifisere spesifikke utviklingstrekk, utfordringer eller mulighetsområder i kommunen viktige er å finne ut om det er spesifikke utviklingstrekk og/eller utfordringer kommunen har, jf. ovenfor. Viktige kilder til informasjon vil være:

- KOSTRA-tall og annet offentlig tilgjengelig tallmateriale
- Årsregnskap og årsmelding 2022
- Budsjett- og økonomiplan 2023-2026
 - Herunder særlige mål og tiltak, styringsinformasjon og overordnede økonomi- og tjenesteanalyser
- Intervjuer med
 - Kommunedirektør
 - Kommunalsjefer og eventuelle andre utvalgte sentrale ansatte
 - Ordfører og varaordfører
 - Kontrollutvalgets leder (resten av kontrollutvalget vil bli invitert til å gi innspill via et arbeidsmøte, e-post, spørreundersøkelse eller andre kanaler)

¹ Veileder i risiko- og vesentlighetsvurdering, desember 2019, NKRF

- Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud

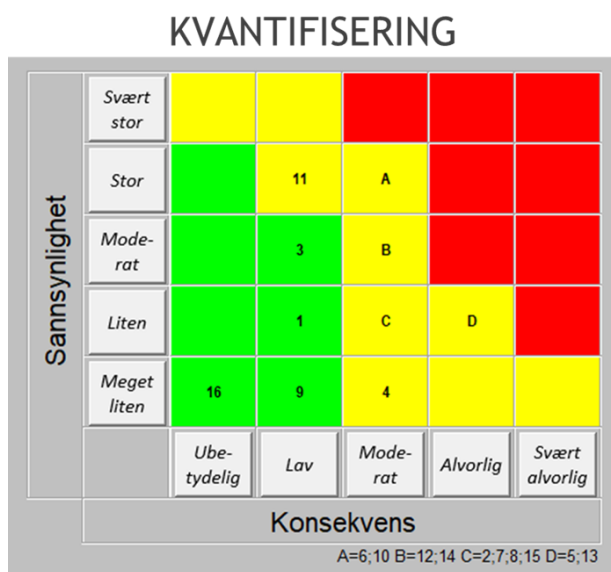
3.2 RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

I denne fasen må den innsamlede informasjonen systematiseres og kategoriseres

Selve risikovurderingen kan bestå av følgende elementer basert på COSO-rammeverket:

1. Innledning i hensiktsmessige virksomhetsområder
2. Vurderinger av risiko
3. Risikoreduserte tiltak - hva gjør ledelsen med de aktuelle forholdene?
4. Vurdering av vesentlighet
5. Prioritering av områder

Resultatet av en risiko- og vesentlighetsvurdering kan illustreres slik:

Figur 1: Eksempel på hvordan resultatet fra en risikoworkshop kan illustreres. Kilde: BDO.

3.3 RAPPORTERING

Arbeidet vil resultere i en skriftlig rapport med prioriterte forslag til aktuelle forvaltningsrevisjoner.

4 EIERSKAPSKONTROLL

4.1 GJENNOMFØRING

Metoden for gjennomføring blir tilsvarende som beskrevet for forvaltningsrevisjonsområdet over: Dokumentgjennomgang, intervjuer og påfølgende vurderinger. Dette vil gjøres samtidig som arbeidet med forvaltningsrevisjon.

4.1.1 Kartlegging

Det blir sentralt å få oversikt over kommunens eierinteresse i selskaper og interkommunalt samarbeid (kommunale oppgavefellesskap, interkommunalt politisk råd og interkommunale selskaper).

Det bør også sies noe om selve eierinteressen, hva slags samarbeid det er og hvilke tjenester er det som samarbeidet yter.

Eierskapsmelding

Eierskapsmeldingen gir nærmere informasjon om eierskap og samarbeidene, men også formålet med eierskapet; økonomisk avkastning, samfunnsengasjement eller ordinære kommunale tjenester.

4.1.2 Risiko- og vesentlighetsvurdering

Arbeid med risiko- og vesentlighetsvurdering knyttet til eierskapskontroll kan inndeles i følgende tema:

- Oversikt over selskapsstruktur
- Eierskapskontroll
 - Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?
 - Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og anerkjente prinsipper for eierstyring?
- Risiko- og vesentlighetsvurdering
- Samlet vurdering og forslag til prosjekter

Generelt kan det være aktuelt å vurdere:

- Risiko for at selskapet ikke driver i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.
- Risiko for at selskapet ikke driver i tråd med lover og regler og på en økonomisk forsvarlig måte.
- Risiko for at den som forvalter kommunens eierinteresser i selskapet ikke gjør dette i samsvar med kommunens vedtak og forutsetninger.

I tillegg til denne vurderingen gjøres det også en vurdering ut fra hvor vesentlige de er for kommunen (vesentlighetsanalyse). Ovenfor er det gitt nærmere opplysninger om selskaper hvor kommunen har eierinteresser. Kriterier for en vesentlighetsanalyse, som bidrar til å prioritere hvilke selskaper som skal være gjenstand for selskapskontroll, kan være

- selskap der det er avdekket mulige risikoforhold
- selskap med bare offentlig eierskap
- selskap som har et samfunnsmessig ansvar
- selskap som har direkte tjenestetilbud til kommunens innbyggere
- selskap som leverer virksomhetskritiske tjenester til kommunen
- selskap som er heleide av kommunen
- selskap der kommunen har omfattende eierinteresse i tall på aksjer (flertall) eller stor økonomisk del av aksjekapitalen
- økonomisk gevinst/tapspotensiale for kommunen
- etikk og omdømme.

4.1.3 Rapportering

En prioritert liste over foreslåtte eierskapskontroller vil inngå i den skriftlige rapporten.

KONTAKT

BENDIK RØD KARLSSON

Manager

m: 93257242

e: bendik.rod.karlsson@bdo.no

Dette tilbudet inneholder metodebeskrivelser og konfidensiell informasjon som utelukkende er ment til bruk for presentasjon av tilbudet. Beskrivelsene er BDO AS eller BDO Advokater AS sin eiendom, og skal ikke overleveres til andre eller benyttes på noen måte uten vårt skriftlige samtykke.

www.bdo.no

Anbud på sekretariat- og revisjonstjeneste - valg av prosess

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

02/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/333 - 13

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Avtalen om sekretariatstjenesten og revisjonstjenestene er i dag konkurranseutsatt, og går ut ved utgangen av inneværende år. Anbudet har en lengde på 2 + 1+ 1 år fra og med 01.01.2021.

Sekretariatstjenesten utøves i dag av Konsek Trøndelag IKS. Anbudet ble inngått med Kontrollutvalg Fjell IKS, men selskapet fusjonerte med Konsek Trøndelag pr 31.12.2022. Revisjonstjenesten ble delt i to, og regnskapsrevisjonen utøves av KPMG AS mens øvrige revisjonstjenester utøves av BDO AS.

I denne saken bes det om kontrollutvalget tar stilling til hvordan prosessen skal innrettes. Kontrollutvalget har disse mulighetene for å få løst sekretariats- og revisjonstjenestene:

- Konkurransetsetting som i dag.
- Inngå på eiersiden av selskap som ivaretar denne funksjonen.
- Ansette eget sekretariat eller revisjonsordning.

Dersom utvalget er godt fornøyd med ordningen slik den er i dag og ønsker det videreført, kan utvalget be sekretariatet om starte en prosess for å forberede en anbudskonkurranse. Dette vil bli gjort med bistand fra Abakus AS som er kommunens innkjøper. Dersom kontrollutvalget ønsker å vurdere alternative løsninger kan det utredes på en av disse måtene:

1. Kontrollutvalget bestiller en utredning av fordeler og ulemper med konkurranseutsetting versus å være eier. Utredningen bør inneholde en vurdering av markedet for tjenestene og selskap som det kan være aktuelt å tre inn i som eier.
2. Kontrollutvalget får en utredning av kvalitet, pris og kompetanse i selskaper som er åpne for å få Tynset kommune inn som eier. Kontrollutvalget leverer innstilling til kommunestyret om hvilket selskap de ønsker tjenester fra.

Dersom kontrollutvalget ønsker en annen løsning enn det som brukes i dag, må kontrollutvalget legge frem en sak for kommunestyret med en innstilling på ønsket løsning.

Sekretariatet ikke kan utrede en sak om vurdering eller valg av sekretariatstjenesten. Det må et settesekretariat gjøre.

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Kontrollutvalgets årsmelding 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

03/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/333 - 14

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til årsmelding 2023 og legger saken frem for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding 2023 til orientering.

Vedlegg

Årsrapport 2023 Tynset

Saksopplysninger

Kontrollutvalget utøver kontrollfunksjonen på vegne av kommunestyret og rapporterer løpende til kommunestyret om resultatene av kontrollarbeidet. Rapporteringen skjer blant annet ved oversendelse av årsmelding, rapporter fra forvaltningsrevisjoner, eierskapskontroller og forenklet etterlevelseskontroll. I tillegg offentliggjøres kontrollutvalgets saker ved at disse publiseres på kontrollutvalgets hjemmeside.

Kontrollutvalgets virksomhet for 2023 er oppsummert i en egen rapport. Formålet er å gi en oversikt over saker som ble behandlet av kontrollutvalget, herunder gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller, orienteringer, uttalelser til årsregnskap mv.

Sekretariat viser til utkast til årsmelding for kontrollutvalgets virksomhet for 2023, se vedlegg.

Vurdering og konklusjon

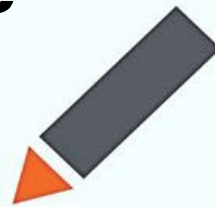
Eventuelle forslag til endringer innarbeides før årsmeldingen oversendes til kommunestyret.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

**Kontrollutvalgets
årsrapport 2023**

**Tynset
kommune**

1. Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	1
1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	2
1.1 Kontrollutvalgets sammensetning 2023	2
1.2 Reglement for kontrollutvalget	2
1.3 Rammer for utvalgets arbeid	3
1.4 Kontrollutvalgets ressurser	3
1.4.1. Sekretariat	3
1.4.2. Revisjon	4
1.4.3. Økonomi	4
2. Lovpålagte oppgaver	4
2.1 Regnskapsrevisjon	4
2.2 Forvaltningsrevisjon	5
2.3 Eierskapskontroll	5
2.4 Påse-ansvar overfor revisor	5
3. Annet arbeid i utvalget	6
3.1 Møter	6
3.2 Samordning av kontroll	6
3.3 Saker	6
Orientering fra kommunedirektør	6
3.4 Virksomhetsbesøk	7
3.5 Opplæring og faglig samarbeid	7
4. Avslutning	7
5. Vedlegg; Sakliste 2023	8

Årsmeldingen omfatter tidsrommet 1.1.2023 til 31.12.2023.
Meldingen gir oversikt over medlemmer og varamedlemmer i kontrollutvalget, møter, opplysning om antall saker, og utvalgets arbeid.

2. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Alle kommuner skal ha et kontrollutvalg valgt av kommunestyret¹. Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan, og skal føre løpende kontroll med den kommunale forvaltning.

1.1 Kontrollutvalgets sammensetning 2023

Gammel valgperiode - frem til 3. oktober 2023

Medlemmer		Varamedlemmer (i henhold til liste)
Bjørn Tore Grutle	Leder	Einar Røe
Siri Jarandsen Strømmevold	Nestleder	Rune Storli
Randi Aas	Medlem	Marie Kristine Lorentzen
Atle Fiskvik	Medlem	Terje Hysten
Kristin Siksjø	Medlem	Runhild Dammen

Kommunestyrets representant(er) i kontrollutvalget er Atle Fiskvik

Ny valgperiode – fra konstituerende møte den 3. oktober 2023

På konstituerende møte² ble nytt kontrollutvalg for valgperioden 2023-2027 valgt.

Medlemmer		Varamedlemmer (i henhold til liste)
Bjørn Tore Grutle	Leder	Dag Henrik Sandbakken
Randi Aas	Nestleder	Dag Edvard Larsen
Atle Fiskvik	Medlem	Karin Sletten
Signe Marit Lium	Medlem	Robert Fonnås
Vidar Mortensen	Medlem	Runhild Dammen

Kommunestyrets representant(er) i kontrollutvalget er Vidar Mortensen

1.2 Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget er vedtatt av kommunestyret³.

Reglement er publisert på utvalgets nettside: konsek.no/tynset-kommune

Av reglementet fremgår det at kommunestyret har åpnet for at kontrollutvalgets møter kan gjennomføres som fjernmøter i spesielle tilfeller. Dette avgjøres av kontrollutvalgets leder.

¹ Jf. kommuneloven § 23.1

² Sak 91/23 den 03.10.2023

³ Sak 21/23 den 28.03.2023.

1.3 Rammer for utvalgets arbeid

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret, og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon – påse at kommunens regnskaper revideres på en betryggende måte, avgi uttalelse om årsregnskapet og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.
- Forvaltningsrevisjon – utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, basert på risiko og vesentlighetsvurdering, følge og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Eierskapskontroll – utarbeide plan for eierskapskontroll og føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Vedtak – Påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp.
- Valg av revisjonsordning – kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor.
- Budsjett – utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Innenfor disse rammene skal kontrollutvalget utføre kontrollarbeidet på vegne av kommunestyret, for å bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ, ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med mål om en effektiv og forsvarlig forvaltning av kommunens ressurser.

Kommunestyret kan be kontrollutvalget utføre konkrete kontrolloppgaver på sine vegne. Dette har kommunestyret ikke gjort i 2023.

1.4 Kontrollutvalgets ressurser

1.4.1. Sekretariat

Kontrollutvalget har sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS⁴. Kontrakten ble tildelt gjennom en anbudskonkurranse, og ble forlenget i samsvar med kommunestyrets beslutning⁵.

Sekretariatet utreder saker og følger opp vedta. De bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter og utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

⁴ Kontrollutvalg Fjell IKS fusjonert med Konsek Trøndelag IKS 31.12.22

⁵ I sak 79/22 den 22.11.2022

1.4.2. Revisjon

KPMG AS leverer regnskapsrevisjon og BDO AS leverer øvrige revisjonstjenester. Begge kontraktene ble tildelt gjennom en anbudskonkurranse, og ble forlenget i samsvar med kommunestyrets beslutning.⁶ KPM sitt revisjonsoppdrag utføres til fastpris innenfor anbudets ramme.

BDO jobber på bestilling fra kontrollutvalget, og gjennomføres i forhold til medgått timepris. Kontrollutvalget behandler prosjektplan hvor pris og oppdrag spesifiseres før arbeidet settes i gang.

1.4.3. Økonomi

For å kunne utføre sin lovpålagte kontrollfunksjon på en god måte er det viktig at kontrollutvalget er gitt tilstrekkelig med ressurser.

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon. Dette skal følge innstillingen til årsbudsjettet til kommunestyret⁷. I 2023 fikk kontrollutvalget rammen de ba om.

Kontrollutvalgets regnskap

Arts-gruppe	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2023
000 – 099	Godtgjørelser og sosiale utgifter	45 537	65 436
100 – 499	Driftsutgifter, kurs og reiser	22 838	56 700
	SUM	68 375	122 136

Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester

Art	Tekst	Regnskap 2023	Budsjett 2023
375	Sekretariat og revisjon	713 002	835 000
	SUM DRIFTUTGIFTER	781 377	957 136

Utgiftene til sekretariat og revisjon var i 2023 henholdsvis kr. 178 391 og kr. 534 611.

Felles forvaltningsrevisjon med flere kommuner ga en innsparing på 174 934 (inkl. mva.) i forhold til en budsjettert forvaltningsrevisjon på eget område.

3. Lovpålagte oppgaver

3.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetning,

⁶ Sak 78/22 den 22.11.2022.

Sak 87/22 den 22.11.2022.

⁷ Sak 36/22, 30.08.2022

samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

Kontrollutvalget skal uttale seg om kommunens årsregnskap. Kontrollutvalgets uttalelse er lagt fram for formannskapet og inngikk som beslutningsgrunnlag ved kommunestyrets behandling av regnskapet for 2022.

Kontrollutvalget hadde ingen merknader til Tynset kommune sitt årsregnskap og årsberetning for 2022.

3.2 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal utrede behovet for, planlegge og bestille forvaltningsrevisjoner i kommunen og kommunens selskaper. Resultatene skal rapporteres til kommunestyret.

I 2023 behandlet utvalget forvaltningsrevisjonsrapport om IKT-sikkerhet i FARTT

De andre kontrollutvalgene i FARTT-samarbeidet ble invitert til å delta. Alvdal, Rendalen og Tolga kontrollutvalg takket ja til å delta.

Kontrollutvalget har fulgt opp anbefalingene etter forvaltningsrevisjon for vann og avløp.
For kartlegging av vedlikeholdsetterslep på vann- og avløpsnettet så vil det gjøres i forbindelse med rullering av ny plan for vann- og avløp.
Dette må kommunestyret selv følge med på.

3.3 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivaretatt og at eierstyringen er god.

I 2023 behandlet utvalget eierskapsrapport om eierstyring i IKT Fjellregionen IKS (FARTT), Fjellregionen Interkommunale Avfallsselskap (FIAS) og Meskano AS.

3.4 Påse-ansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisor blir overholdt, for eksempel krav til utdanning, vandel, uavhengighet og objektivitet. Disse forholdene hviler det et ansvar på revisor å dokumentere, og det er etablert rutiner for at dette skjer.

For å følge opp ansvaret slik det går fram av krav i forskriftene, har kontrollutvalget lagt vekt på en god dialog med revisor og løpende informasjon om det løpende revisjonsarbeidet. For regnskapsrevisjon orienterer oppdragsansvarlig revisor rutinemessig i utvalgets møter.

Når det gjelder forvaltningsrevisjon er dialogen knyttet til den enkelte undersøkelse.

4. Annet arbeid i utvalget

4.1 Møter

Kontrollutvalget har i 2023 avholdt 6 møter og behandlet 44 saker, 7 av sakene gikk videre til kommunestyret for endelig behandling. En fullstendig oversikt er vedlagt.

4.2 Samordning av kontroll

Statsforvalteren har ansvar for å samordne de statlige tilsynsaktører og samordne statlige tilsyn med den kommunale egenkontrollen (forvaltningsrevisjoner)⁸. Planlagte og gjennomførte tilsyn legges ut i en felles nasjonal tilsynskalender. Kontrollutvalgssekretariatet legger inn bestillinger på forvaltningsrevisjon og gjennomførte rapporter.

Kontrollutvalget opplever det som krevende å få oversikt over resultatet av de statlige tilsynene siden det kan ta opptil 2 år før tilsynsrapporter legges ut på tilsynskalenderen.

4.3 Saker

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold de er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommunelovens del 7 (§ 23-1 t.o.m. § 23-7) og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Orientering fra kommunedirektør

Kontrollutvalget kan på eget initiativ be om orienteringer i fra administrasjonen for å ivareta det løpende kontrollansvaret. Kontrollutvalget har benyttet seg av dette flere ganger. Fra administrasjonen har disse møtt og orientert i møte:

- Sak 4/23 Orientering kommunedirektørens internkontroll ved kommunedirektøren.
- Sak 5/23 Orientering om Tynset kommune sitt budsjett for 2023 og økonomiplan 2023 – 2026 ved kommunedirektøren.
- 19/23 Kontrollutvalgets uttalelse for årsregnskap og årsberetning for 2022 ved kommunedirektør og økonomisjef.
- 28/23 Orientering om barnevernstjenesten i Nord-Østerdal ved leder for barnevernstjenesten og barnevernkonsulent.

Tynset kommune har vertskommuneansvaret⁹ for åtte samarbeid. I disse samarbeidene er det bare kontrollutvalget i vertskommunen som kan føre kontroll. Etter henvendelse fra kontrollutvalget i Alvdal ble det gjennomført en orientering om barneverntjenesten hvor de andre kontrollutvalgene i samarbeidet ble invitert¹⁰.

⁸ Kommuneleken §30-6

⁹ Administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven §20-2

¹⁰ Sak 28/23, 04.09.2023

4.4 Virksomhetsbesøk

Kontrollutvalget har gjennomført to virksomhetsbesøk hos psykisk helsetjeneste¹¹.

4.5 Opplæring og faglig samarbeid

Medlemmene i kontrollutvalget har gjennom fjoråret fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid via Konsek Trøndelag, NKRF og Forum for kontroll og tilsyn.

Utvalget har vært representert på Kontrollutvalgskonferansen i regi av NKRF den 1. og 2. februar

5. Avslutning

Årsrapporten er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, og utvalgets saker ligger åpent på konsek.no/tynset-kommune

Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet.

Utvalget mener å ha bidratt til dette og vil takke kommunestyret og administrasjonen for samarbeidet.

19.02. februar 2024
Kontrollutvalget

¹¹ Sak 14/23 den 21.03.2023 og 27/23 den 04.09.2023

6. Vedlegg; Sakliste 2023

Møtedato	Saksnr	Sakstittel
20.02.2023	01/23	Rapport eierskapskontroll for eierstyring og samfunnsansvar
	02/23	Henvendelse med ønske om orientering om den interkommunale barnevernstjenesten
	03/23	Kontrollutvalgets årsmelding for 2022
	04/23	Orientering om kommunedirektørens internkontroll
	05/23	Orientering om Tynset kommune sitt budsjett for 2023 og økonomiplan for 2023 - 2026
	06/23	Planlegging av virksomhetsbesøk psykiatritjenesten
	07/23	Invitasjon til deltagelse i forvaltningsrevisjon IKT-sikkerhet og personvern
	08/23	Reglement for kontrollutvalget
	09/23	Ny opsjonsavtale for sekretariat med Konsek Trøndelag IKS
	10/23	Oppfølging av forvaltningsrevisjon Abakus AS
	11/23	Referatsaker
	12/23	Eventuelt
	13/23	Godkjenning av protokoll fra dagens møte
21.03.2023	14/23	Virksomhetsbesøk psykisk helsetjeneste
	15/23	Prosjektplan for forvaltningsrevisjon av IT-sikkerhet og personvern
	16/23	Referatsaker
	17/23	Eventuelt
	18/23	Godkjenning av protokoll fra dagens møte
08.05.2023	19/23	Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning 2022
	20/23	Referatsaker
	21/23	Eventuelt
	22/23	Godkjenning av møteprotokoll fra dagens møte
	23/23	Oppfølging av forvaltningsrevisjon for vann og avløp
04.09.2023	24/23	Forenklet etterlevelseskontroll for økonomiforvaltningen - egenbetaling for opphold i langtidsinstitusjon
	25/23	Budsjettkontroll for kontrollutvalgets budsjett 1.halvår 2023
	26/23	Budsjett for kontrollarbeidet for 2024 med økonomiplan 2025 - 2027
	27/23	Oppfølging av virksomhetsbesøk hos psykisk helsetjeneste
	28/23	Orientering om barnevernstjenesten i Nord-Østerdal
	29/23	Referatsaker
	30/23	Eventuelt
	31/23	Godkjenning av protokoll fra dagen møte
30.10.2023	32/23	Opplæring
	33/23	Regnskapsrevisors uavhengighetserklæring - 2023
	34/23	Revisjonsstrategi regnskapsåret 2023
	35/23	Kontrollutvalgets arbeidsform
	36/23	Årsplan og møteplan for kontrollutvalget 2024
	37/23	Referatsaker
	38/23	Godkjenning av protokoll fra dagens møte
04.12.2023	39/23	Intro om forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
	40/23	Ny oppfølging av forvaltningsrevisjon for vann og avløp
	41/23	Forvaltningsrevisjon IKT-sikkerhet i IKT Fjellregionen IKS - FARTT
	42/23	Referatsaker
	43/23	Innspill til kontrollutvalgets arbeid
	44/23	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Opplæring av kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

04/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/558 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som del av sin opplæring:

1. Hvordan vet man at et budsjett er vedtatt i tråd med kommunelovens bestemmelser om realistisk budsjett, og hvordan kan man be om eller kreve en lovlighetskontroll?
Artikkel fra Kommunal Rapport, 22.01.2024.
2. Er det i tråd med forvaltningsloven og kommuneloven når politikerne legger føringer for hvordan administrasjonen skal avgi sin innstilling?
Artikkel fra Kommunal Rapport, 15.01.2024.
3. Er det lov å velge kontrollutvalgsleder fra et posisjonsparti?
Hvordan definerer flere statsforvaltere begrepet gruppe sammenlignet med begrepene politiske parti og posisjon (som gruppe).
Artikkel fra Kommunal Rapport, 22.01.2024.
4. Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?
Artikkel fra Kommunal Rapport, 11.12.2023.

Kontrollutvalget kan ta sakene til orientering.

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

Kommunal Rapport 22.01.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Må budsjettet beskrive hvordan kommunen skal gjennomføre en vedtatt effektivisering?

SPØRSMÅL: Kommunestyret vedtok et budsjett hvor det legges opp til en innsparing på 37,5 millioner kroner gjennom effektivisering av driften. I tillegg skal kommunen spare 17 millioner kroner ved å redusere sykefraværet. Hvis det ikke er beskrevet konkrete tiltak for hvordan disse innsparingene skal skje, er da budsjettet vedtatt i tråd med kommunelovens bestemmelser om realistisk budsjett?

SVAR: Årsbudsjettet er en bindende ramme for kommunens pengebruk i dette året, se [kommunelovens § 14–5](#) første setning. Det handler om regnskapsmessig oppstilling og postering av kommunens inntekter og forbruk i det kommende år. Budsjettvedtaket behøver som alminnelig regel ikke inneholde nærmere opplysninger om hvordan budsjettallene fremkommer, eller hva som rent praktisk skal gjøres. Dette gjelder også der det er tale om å gjennomføre konkrete nedskjæringer av hvor mye som brukes til et formål, som ved «effektivisering av driften», og ved angivelse av tiltak som skal redusere utgiftene til anslagsbevilgninger som merutgifter pga. sykefravær.

Det er et rettslig krav ([§ 14–4 tredje avsnitt](#)) at «Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige». Det er her kommunestyrets ansvar å foreta en skjønsmessig vurdering av om de forutsetningene som disse anslagene bygger på, er realistiske.

I tillegg har under hele budsjettåret kommunestyret plikt ([§ 14–5 andre avsnitt](#)) til å «endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse». Det er da kommunedirektørens ansvar å foreslå endringer i det løpende budsjettet der man korrigerer disse utgiftspostene slik at det er dekning for de aktuelle utgiftene, ([§ 14–5 tredje avsnitt](#)).

Vedtak om årsbudsjett trenger som alminnelig regel ingen statlig godkjenning. De skal ([§ 14–3 siste avsnitt](#)) bare «sendes departementet [Statsforvalteren] til orientering».

Som alminnelig regel skal Statsforvalteren etter [kommunelovens § 28–3](#) første avsnitt bare «kontrollere lovligheten av vedtak om årsbudsjett» hvis kommunen er innført i Robek.

Tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan imidlertid uansett ([kommunelovens § 27–1](#) første avsnitt) kreve at Statsforvalteren «kontrollerer om et vedtak er lovlig». I tillegg kan Statsforvalteren (andre avsnitt) også «på eget initiativ kontrollere om et vedtak er lovlig».

Ved en slik kontroll vil kommunen kunne bli pålagt å gjøre mer presist rede for hvordan man mener det vil være mulig å oppnå en så stor besparelse som her er angitt ved «effektivisering» og «reduksjon av sykefraværet», jf. [kommuneloven § 27–4](#) om kommunens opplysningsplikt ved lovlighetskontroll.

Hvis Statsforvalteren kommer til at budsjettvedtaket ikke er realistisk, skal dette oppheves, se [kommuneloven § 27–3](#) fjerde avsnitt.

Uten et gyldig budsjettvedtak har kommunen ikke hjemmel til å bruke penger annet enn til dekning av «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta» ([kommuneloven § 14–5](#) første avsnitt, siste setning). Den må derfor så raskt som mulig sørge for å treffe et nytt budsjettvedtak som oppfyller lovens krav om å være «realistisk».

Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på

Kommunal Rapport, 15.01.2024, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan politikerne pålegge administrasjonen å være en næringsvennlig ja-kommune?

SPØRSMÅL: Et kommunestyre traff følgende vedtak etter et verbalforslag:

For å få mest mulig effektiv saksbehandling, og redusere gebyrtap i dispensasjonssaker innen plan- og byggesak, skal saksbehandlere følge disse prinsippene:

- a) Kommunen skal ha en utviklingsorientert holdning til private og utbyggere
- b) Kommunen skal være en næringsvennlig ja-kommune
- c) I dispensasjonssaker skal administrasjonen der det innstilles på avslag, og der utvalg for plan og miljø ber om det, levere en delt innstilling, slik at det også leveres en argumentasjonsrekke for innvilgelse av søknaden.

Mitt spørsmål er om dette er i tråd med forvaltningsloven og kommuneloven?

SVAR: Punkt a og b er direktiver fra øverste folkevalgte organ til administrasjonen, om hva det skal legges vekt på når den treffer vedtak plan- og bygningssaker eller avgir innstilling til folkevalgt organ i slike. Det er helt legitimt så lenge det er tale om politiske signaler om hva flertallet i kommunestyret og andre folkevalgte organer vil legge vekt på ved valg av alternativer innenfor det rettslige handlingsrommet for kommunalt forvaltningsskjønn.

Rent praktisk betyr det at de folkevalgte krever at de hensyn det her er tale om, blir presentert og vektlagt i saksutredninger om slike spørsmål. Det betyr ikke at disse hensynene skal tillegges avgjørende vekt i alle saksfremlegg fra administrasjonen i alle saker, og at man skal unnlate å presentere eller foreta en skikkelig drøftelse av hensyn som kan tale mot forslag som fremheves som utviklingsorientert og næringslivvennlig.

Administrasjonen har et selvstendig faglig ansvar for å sørge for en mest mulig fullstendig og balansert fremstilling og drøfting av de hensynene som måtte stå mot hverandre, se [kommuneloven § 13-1](#) tredje avsnitt: «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet», som gjelder tilsvarende for kommune- eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform, [jf. § 10-2](#) første avsnitt, andre setning: «Bestemmelser om kommunedirektøren gjelder på tilsvarende måte for kommunerådet og fylkesrådet hvis ikke noe annet er bestemt i lov». Dette er uttrykk for det generelle prinsippet som kommer til uttrykk i [forvaltningsloven § 17](#) første setning: «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

I dette ligger ikke noe krav om at fremstillingen i saksfremlegget bare skal være en ren beskrivelse av fakta og argumenter for og imot bestemte handlingsalternativer. Det skal også foretas en kritisk, men lojal, gjennomgang av ulike synspunkter, men denne kan - og vil normalt - ende ut en konklusjon som er et forslag eller innstilling om hvilket handlingsalternativ som bør velges.

Dette valget er i siste instans folkestyrets kjerne; de folkevalgte organenes vedtak springer ut av og bygger på en *avveining* av motstående hensyn, der vekten av hvert av disse er et uttrykk for et *politisk* verdivalg, både når det gjelder hva kommunens arealer skal brukes til og hvordan, og hvilke virkemidler som skal anvendes for å oppnå det man ønsker. De rettslige kravene til saksutredning og beslutningsgrunnlag for kommunale vedtak er krav til fullstendige og korrekte *premisser* for innstilling og vedtak i den enkelte sak, ikke til vedtaket som sådant.

De folkevalgte organene kan gi signaler om hvordan de ser på den avveining som skjer ved slike vedtak, og be om administrasjonen legger særlig vekt på disse i sitt saksfremlegg. Dette

er ønsker som administrasjonen da naturlig vil søke å etterkomme, men de verken må eller kan sette skranker for å legge frem motstående hensyn eller forslag som legger avgjørende vekt på slike, hvis administrasjonen mener disse siste bør være avgjørende her.

De folkevalgte kan altså gi *signaler* om forhold de ønsker skal gis særlig oppmerksomhet i saksfremlegg, men kan ikke gi administrasjonen *pålegg* om hvordan saksfremlegget skal se ut. Et pålegg som det som formuleres i punkt c ovenfor, om at administrasjonen skal utarbeide *en alternativ innstilling* hvis det innstilles på avslag på søknad om dispensasjon, vil i denne form være ulovlig og i strid med bestemmelsene om kommunedirektørens eller fylkes- eller kommunerådets ansvar for saksutredning.

Men det er ikke noe krav at et saksfremlegg skal ende opp en i entydig anbefaling om hva slags vedtak som bør treffes. Kommunestyret eller det faglige utvalget vil kunne gi uttrykk for at de forventer at saksfremlegget fra administrasjonen legger vekt på å gi en balansert fremstilling og drøftelse av de ulike alternativene og viser fordeler og ulemper ved disse, uten å kunne ut i bare én mulig konklusjon.

Men bare to frittstående uavhengige saksfremlegg, kanskje utformet som rent advokatmessige innlegg for ulike alternativer - her innvilgelse av eller avslag på - søknad om dispensasjon - vil ikke være forsvarlig saksbehandling. Det er administrasjonens ansvar å foreta en selvstendig *kritisk sammenstilling* av saksfremstilling og argumentasjon til støtte for de ulike vedtakene, slik at de folkevalgte kan få et best mulig grunnlag for å ta stilling til det som her anføres.

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Kommunal Rapport 22.01.2023

Det er lov å velge kontrollutvalgsleder fra et posisjonsparti, konkluderer flere statsforvaltere. Bardu-politiker Berit Sandnes Wikstøl (Ap) er kritisk.

12. januar konkluderte Statsforvalteren i Troms og Finnmark med at Ole Helge Engmo (Frp) er lovlig valgt som kontrollutvalgsleder i Bardu. Det til tross for at Frp har inngått et valgteknisk samarbeid med Senterpartiet, som har ordføreren.

Statsforvalteren begrunner vedtaket med at Frp og Senterpartiet stilte separate lister ved valget. Derfor er ikke Engmo en del av samme «gruppe» som ordførerpartiet Senterpartiet, konkluderer Statsforvalteren.

– Selv om det er lovlig, tenker jeg at hensikten bak lovbestemmelsen ikke blir oppfylt. Når noen inngår et valgteknisk samarbeid, så oppfatter jeg at man sitter i posisjon. Hensikten med loven må tydeliggjøres bedre, sier Aps gruppeleder Berit Sandnes Wikstøl i Bardu.

Hun sendte inn lovlighetsklagen sammen med partifellene Roald Linaker og Signe Eline Nordahl Hansen. Avgjørelsen ble først omtalt i [Nye Troms](#).

Skal sikre uavhengighet

Kommuneloven slår klart fast at lederen av kontrollutvalget ikke kan tilhøre samme parti eller samme gruppe som ordføreren. Hensikten med bestemmelsen er at det skal være en viss politisk avstand eller uavhengighet mellom lederen av kontrollutvalget og ordføreren.

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder presiseres det at en typisk gruppe er en by- eller bygdaliste. «I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ (...), kor gruppe og blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti», heter det i begrunnelsen.

– Vi forstår at det ikke er ulovlig, men likevel uhensiktsmessig. Når det ikke er ulovlig, sitter vi kanskje med en lov som ikke fungerer etter hensikten. Det synes vi er beklagelig, sier Wikstøl.

Hun sier at Ap-gruppa i Bardu vil følge nøye med på hvilke saker som *ikke* havner i kontrollutvalget i denne perioden.

Valg av kontrollutvalgsleder

Kommunelovens § 23-1 sier:

«Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget. Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren.»

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder om konstituerende møte i kommunestyre og fylkesting og valg til folkevalgte organer står det:

«Leiaren av kontrollutvalet kan ikkje vere medlem av same parti eller same gruppe som ordføraren i kommunen. Grunngevinga for regelen er at det skal vere ei viss grad av politisk avstand eller uavhengigheit mellom ordføraren og leiaren av kontrollutvalet. Uttrykket «gruppe» i § 23-1 andre ledd tyder grupperingar eller lister som er valt inn i kommunestyret, og som ikkje er eit «parti». Ein typisk «gruppe» er ein by- eller bygdaliste. I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ i kapittel 7, kor gruppe òg blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti.»

Flere klager

Like før jul kom Statsforvalteren til samme konklusjon i Nordkapp. Der klagde åtte SV- og Sp-representanter på at kontrollutvalget fikk leder fra Høyre og nestleder fra Ap. Det til tross for at Nordkapp har ordfører fra Ap og varaordfører fra Høyre.

Også der konkluderte Statsforvalteren med at kommunelovens bestemmelse var oppfylt.

– Her sitter Høyre med lederen og Ap med nestlederen og skal kontrollere et flertall i kommunestyret. Et flertall som består av dem selv. Det henger ikke på greip, sier Trudy Engen (SV), én av de åtte som krevde lovlighetskontroll.

Hun sier at selv om Ap og Høyre stilte hver sin liste til kommunevalget, så utgjør de nå det politiske flertallet. Engen sier at forskjellen på tverrpolitisk liste og politisk flertall ikke er veldig stor.

– *Hva tenker du om Statsforvalterens avgjørelse?*

– Jeg kan ikke forstå at det er i tråd med lovens hensikt. Meningen er å forhindre at bukken skal passe på havresekken. Det er det som skjer nå. Jeg synes kommuneloven bør nyanseres på det punktet, sier Engen.

Brøt med egne regler

I Skjervøy ba flere representanter om lovlighetskontroll da flertallet inngikk listesamarbeid med Rødt for å gi ledervervet i kontrollutvalget til Rødt. Klagerne mente vedtaket brøt med norsk sedvane og kommunens eget regelverk, der lederen av kontrollutvalget skal gå til opposisjonen.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark konkluderte med at kommunelovens krav var oppfylt, siden kontrollutvalgslederen ikke var fra samme parti som ordføreren (KrF).

– Det er ikke i strid med noen lov, men det er i strid med kommunens eget regelverk. Vi var litt spent på om Statsforvalteren ville vurdere det. I reglementet for Skjervøy står det klart at opposisjonen skal ha ledervervet i kontrollutvalget, sier Frps gruppeleder Vidar Langeland, én av politikerne bak klagen.

I Kvinesdal var Frps gruppeleder Lill Anita Reppen Egeland skeptisk fordi posisjonen, bestående av KrF/Ap/Sp, fikk både leder- og nestledervervet i kontrollutvalget.

Statsforvalteren i Agder viste til at de tre partiene stilte separate lister. Dermed var det greit at ledervervet gikk til en Sp-er og nestledervervet til en Ap-er, selv om ordfører Per Sverre Kvinlaug er fra KrF.

Statsforvalteren i Agder har nå en annen lovlighetsklage med samme tema til behandling. I Iveland har representanter fra KrF og Sp klaget på at Lars Arnfinn Flatelid (Frp) er blitt leder av kontrollutvalget, trass i at Høyre, Ap og Frp sammen utgjør posisjonen.

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Kommunal Rapport 11.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?

SPØRSMÅL: I disse dager pågår budsjettforhandlinger i landets kommuner, og vi hører om problemer med å samle et flertall for vedtak for 2024. Hva gjør man, og hva kan man gjøre, i en slik situasjon?

SVAR: Årsbudsjettet er grunnmuren og rammen for all virksomhet i kommunen eller fylkeskommunen. Når det er vedtatt, er det, sies det i [kommuneloven § 14-5](#), «bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer». I det ligger at det ikke skal brukes mer penger enn det som er bevilget i budsjettet, og ikke til andre formål enn det som er angitt der. Det eneste unntaket er «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta», med andre ord for å oppfylle lovfestede krav til tjenestene eller rettslig bindende kontraktsforpliktelser.

Ved «den endelige avstemningen» ved behandlingen av forslag til årsbudsjett skal det stemmes over hvert enkelt fremsatt forslag som helhet ([kommuneloven §11-9 siste avsnitt](#)). Det betyr at avstemninger under saksbehandlingen over forslag til enkeltposter bare er «prøvevoteringer» for å kartlegge oppslutningen om disse, uten noen rettslig betydning. Det er bare endelig votering over forslag til årsbudsjettet som helhet som teller.

Som alminnelig regel skal vedtak i kommunale organer treffes «med flertallet av de avgitte stemmene». Det betyr at man må votere over de fremsatte forslagene i en sak hver for seg, og hvis ingen av disse får flertall, har man ikke noe vedtak. ([kommuneloven § 11-9, andre avsnitt](#)). Men kommuner og fylkeskommuner har etter [kommuneloven § 14–3](#) første avsnitt plikt til å treffe vedtak om årsbudsjett før årsskiftet, og det er derfor gitt særlige regler om votering om årsbudsjettet i [kommuneloven § 11–9](#).

I første runde votes det på vanlig måte over hvert enkelt av de fremsatte forslagene til årsbudsjett i sin helhet. Men hvis ikke noen av disse får flertall, holdes en ny votering hvor de folkevalgte må velge mellom de to forslagene som fikk størst oppslutning i første omgang. Det er da ikke adgang til stemme imot begge, og heller ikke til å stemme blankt, se [kommuneloven § 8–1](#) siste avsnitt.

Det betyr at det kan bli vedtatt et budsjett som ikke har tilslutning fra et flertall i kommunestyret eller fylkestinget, men som likevel vil være en bindende ramme for virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen i året som kommer hvis ikke det senere treffes vedtak om endring av budsjettet etter de samme reglene.

Dette vedtatte budsjettet binder da både administrasjon og folkevalgte, også kommuneråd eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform i hele det kommende år, hvis ikke man klarer å fremskaffe et flertall for endringer som innarbeides i et revidert budsjett.

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

05/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/117 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering

Saksopplysninger

Følgende referatsaker legges frem i møtet:

1. Vedtak i kommunestyret sak 130/23 den 15.desember 2023 "Budsjett 2024 - Økonomiplan 2024 - 2027 ". Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2024 var vedlagt denne saken, og som det fremgår av vedtaket ble det ikke foreslått noen endringer til utvalgets budsjettforslag
file:///onett.local/hjemme/25614ragaas/Downloads/18476_9_A_2216496.pdf
2. Vedtak i kommunestyret sak 06/24 den 23.januar 2024 "Forvaltningsrevisjon IKT-sikkerhet". Kontrollutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vurdering og konklusjon

Sekretariatet tar en kort gjennomgang av referatsakene i møtet. Kontrollutvalget kan ta vedlagte referatsaker til orientering

Konsek Trøndelag IKS v/Ragnhild Aashaug

Vår ref.
23/11682 - 4

Deres ref.

Saksbehandler
Amund Aarvelta

Dato
24.01.2024

Forvaltningsrevisjon IKT sikkerhet

Kommunestyret har i møte 23.01.2024 fattet følgende vedtak 06/24

Forvaltningsrevisjonsrapporten IT-sikkerhet av 06.11.23 tas til orientering.

Tynset kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber eierrepresentanten for Fjellregionen IKT i samarbeid med kommunedirektøren om å sørge for at selskapet:

1. Iverksetter et arbeid med identifisering av informasjonsverdier, vurdering av trusler og sårbarheter som grunnlag for spesifikke sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og sikkerhetsorganiseringen. Dette arbeidet kan munne ut i en overordnet plan for IKT og IKT-sikkerhet.
2. Avklare og dokumentere organiseringen av informasjonssikkerhetsarbeidet og være konsekvent i benevnelsen av roller.
3. Vurdere å sikre at rutinen for tilgangsstyring etterleves ved endring og avslutning av arbeidsforhold, herunder også innlevering av kommunens datautstyr.
4. Vurdere behovet for dokumentasjon av IKT-hendelser som grunnlag for evaluering og læring.
5. Utarbeide en plan for hendelseshåndtering og gjenoppretting.

Eierrepresentanten og kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 01.10.24

Med hilsen

Tone Bergfall
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Mottakere:
Konsek Trøndelag IKS v/Ragnhild
Aashaug

Saksframlegg

Vår ref.: 23/11682 - 3	Dato: 10.01.2024	Saksbehandler: Amund Aarvelta
Behandling av saken:		
Saksnr. 06/24	Utvalg Kommunestyret	Møtedato 23.01.2024

Forvaltningsrevisjon IKT sikkerhet

Kortversjon av saken:

BDO har gjennomført en forvaltningsrevisjon angående IKT-sikkerhet i IKT Fjellregionen IKS (FARTT). Forvaltningsrevisjonen har vært et samarbeid mellom kontrollutvalgene i kommunene tilhørende FARTT-samarbeidet.

Kontrollutvalget i Tynset kommune behandlet saken 4.desember, og oversender saken til kommunestyret med innstilling til vedtak.

Vedlegg

Kontrollutvalgets saksfremstilling	10.01.2024
Forvaltningsrevisjonsrapport - IKT-sikkerhet FARTT	10.01.2024

Melding om vedtak sendes til:

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Saksopplysninger:

Kontrollutvalgets saksfremstilling og forvaltningsrevisjonsrapporten er vedlagt saken. Revisor (BDO) innleder på saken i kommunestyremøtet.

Saksvurdering:

Kommunedirektøren vil tilføye at oppfølging av rapporten er godt i gang. Prosessen har vært nyttig, og konklusjonene er gjenkjennbare. For øvrig henvises det til kommunedirektørens høringssvar som er en del av rapporten.

Kontrollutvalgets innstilling:

Forvaltningsrevisjonsrapporten IT-sikkerhet av 06.11.23 tas til orientering.

Tynset kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber eierrepresentanten for Fjellregionen IKT i samarbeid med kommunedirektøren om å sørge for at selskapet:

1.Iverksetter et arbeid med identifisering av informasjonsverdier, vurdering av trusler og sårbarheter som grunnlag for spesifikke sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og sikkerhetsorganiseringen. Dette arbeidet kan munne ut i en overordnet plan for IKT og IKT-sikkerhet.

2.Avklare og dokumentere organiseringen av informasjonssikkerhetsarbeidet og være konsekvent i benevnelsen av roller.

3.Vurdere å sikre at rutinen for tilgangsstyring etterleves ved endring og avslutning av arbeidsforhold, herunder også innlevering av kommunens datautstyr.

4.Vurdere behovet for dokumentasjon av IKT-hendelser som grunnlag for evaluering og læring.

5.Utarbeide en plan for hendelseshåndtering og gjenoppretting.

Eierrepresentanten og kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 01.10.24

Kommunestyret 23.01.2024

Behandling

Forslag: Kontrollutvalgets innstilling

For: 27 stemmer (100%) - Ap 7, FrP 1, H 3, MDG 2, PP 1, Sp 10, SV 2, V 1

Mot: 0 stemmer (0%)

Vedtak

Forvaltningsrevisjonsrapporten IT-sikkerhet av 06.11.23 tas til orientering.

Tynset kommune følger revisors anbefalinger og kommunestyret ber eierrepresentanten for Fjellregionen IKT i samarbeid med kommunedirektøren om å sørge for at selskapet:

1.Iverksetter et arbeid med identifisering av informasjonsverdier, vurdering av trusler og sårbarheter som grunnlag for spesifikke sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og sikkerhetsorganiseringen. Dette arbeidet kan munne ut i en overordnet plan for IKT og IKT-sikkerhet.

2.Avklare og dokumentere organiseringen av informasjonssikkerhetsarbeidet og være konsekvent i benevnelsen av roller.

3.Vurdere å sikre at rutinen for tilgangsstyring etterleves ved endring og avslutning av arbeidsforhold, herunder også innlevering av kommunens datautstyr.

4.Vurdere behovet for dokumentasjon av IKT-hendelser som grunnlag for evaluering og læring.

5.Utarbeide en plan for hendelseshåndtering og gjenoppretting.

Eierrepresentanten og kommunedirektøren rapporterer til kontrollutvalget om iverksatte tiltak innen 01.10.24

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Møtedato

19.02.2024

Saknr

06/24

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/117 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 19.02.2024, godkjennes.

Saksopplysninger

Møteprotokollen går gjennom i møtet slik at protokollen er i samsvar med kontrollutvalgets oppfatning.

Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen.